

Barnkonsekvensanalys – förskole- och skolstruktursutredning

Nybro kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning och syfte.....	4
2	Metod, avgränsningar och analysram	5
2.1	Metod och avgränsning	5
2.2	Analysram - barnrättsperspektiv.....	5
2.3	Särskilt relevanta barngrupper i analysen	5
3	Kunskapsunderlag och forskning	7
3.1	Skolstruktur, kvalitet och likvärdighet	7
3.2	Socioekonomiska förutsättningar och segregation.....	7
3.3	Landsbygdsperspektiv och geografiska förutsättningar	8
3.4	Barn i behov av särskilt stöd och funktionsrättsperspektiv	8
3.5	Anpassad skola	8
4	Beskrivning av förslagen	10
4.1	Övergripande utgångspunkt	10
4.2	Alternativ 1 – Majoritetens förslag	10
4.3	Alternativ 2 – Blå Unions förslag	10
4.4	Alternativ 3 – Sverigedemokraternas förslag	11
4.5	Alternativ 4 – Icke-alternativ (nuläge).....	12
5	Sammanfattning av underlag och perspektiv	13
5.1	Barns perspektiv.....	13
5.2	Vårdnadshavares perspektiv.....	13
5.3	Verksamhetsperspektiv och kompletterande bedömningar	14
5.3.1	Perspektiv från verksamheten (pedagoger m.fl.).....	14
5.3.2	Dialog med tjänstepersoner.....	14
6	Konsekvensanalys.....	15
6.1	Utbildning och skolmiljö.....	15
6.1.1	Konsekvenser per alternativ	15
6.2	Utveckling och välbefinnande.....	16
6.2.1	Konsekvenser per alternativ	16
6.3	Trygghet och social miljö.....	18
6.3.1	Konsekvenser per alternativ	18
6.4	Likvärdighet och socioekonomi	19
6.4.1	Konsekvenser per alternativ	20
6.5	Fritid, återhämtning och vardag.....	21
6.5.1	Konsekvenser per alternativ	21
7	Samlad bedömning, slutsatser och förutsättningar	23
7.1	Samlad bedömning utifrån barnets bästa.....	23
7.2	Centrala målkonflikter.....	24
7.3	Särskilt berörda grupper.....	25
7.4	Förutsättningar och kompensatoriska åtgärder	25

1 Inledning och syfte

Nybro kommun står inför beslut om en förändrad förskole- och skolstruktur. Inom ramen för den politiska beredningen har fem alternativa förslag tagits fram, vilka innebär olika typer av organisatoriska förändringar. Förslagen aktualiserar frågor om bland annat resursanvändning, likvärdighet och kvalitet, och kan få konsekvenser för barn i kommunen, både på kort och lång sikt.

Denna barnkonsekvensanalys (BKA) har tagits fram som ett underlag inför fortsatt politisk beredning och beslut. Syftet är att belysa och analysera vilka konsekvenser de politiska förslagen samt ett icke-alternativ kan få för barn, utifrån ett barnrättsperspektiv och med särskilt fokus på barnets bästa i enlighet med barnkonventionen.

Analysen omfattar sex handlingsalternativ:

- fem politiska förslag till förändrad skolstruktur
- ett icke-alternativ, där nuvarande struktur i huvudsak kvarstår

Barnkonsekvensanalysen syftar inte till att ta ställning till vilket alternativ som bör väljas, utan till att synliggöra konsekvenser, målkonflikter och särskilda hänsyn som behöver beaktas i det fortsatta beslutsfattandet. I detta ingår att belysa hur olika grupper av barn kan påverkas på olika sätt.

Analysen har genomförts som en extern och oberoende bedömning, baserad på befintligt underlag från kommunen samt kompletterande dialog med berörda tjänstepersoner. Arbetet har även kompletterats med relevant forskning och erfarenheter från liknande uppdrag.

Analysen har tagit tidigare dialoger och enkäter med barn i Nybro kommun i beaktande. Någon ny datainsamling från barn har inte rymts inom uppdragets tidsramar. Analysen ska därför ses som en sammanvägd och övergripande konsekvensbedömning, som med fördel kan kompletteras med lokal kunskap och andra underlag i den fortsatta beslutsprocessen.

2 Metod, avgränsningar och analysram

2.1 Metod och avgränsning

Barnkonsekvensanalysen har genomförts som en dokument- och analysstudie, baserad på befintligt underlag samt kompletterande dialog med berörda aktörer.

Analysen utgår i huvudsak från det material som tagits fram inom ramen för kommunens tidigare utredningsarbete och barnkonsekvensanalys. Detta inkluderar enkäter och dialoger med barn, elever och vårdnadshavare, samt sammanställningar och bedömningar från verksamheten. Som ett komplement har även ytterligare enkätunderlag beaktats, bland annat fritextsvar från vårdnadshavare i LOK-enkäten 2026.

För att fördjupa förståelsen av förslagets innebörd och konsekvenser har intervjuer och dialogmöten genomförts med berörda tjänstepersoner, inklusive personer som varit involverade i utredningsarbetet och den tidigare barnkonsekvensanalysen. Dialogerna har använts för att förtydliga skillnader mellan alternativen samt för att bidra med verksamhetsnära kunskap om möjliga konsekvenser i praktiken. De utgör ett komplement till övrigt underlag och har inte använts som en självständig värdering av alternativen.

Analysen har även, där det bedömts relevant, kompletterats med ytterligare kunskapsunderlag såsom rapporter och forskning, exempelvis kopplat till likvärdighet, och barns uppväxtvillkor.

Någon ny direkt datainsamling från barn eller vårdnadshavare har inte genomförts. Analysen baseras i stället på redan insamlat material och tillgänglig kunskap, vilket möjliggör en övergripande och jämförande bedömning av konsekvenser för olika grupper av barn.

Analysen är avgränsad till att belysa konsekvenser för barn utifrån ett barnrättsperspektiv och ska ses som ett kunskapsunderlag som synliggör konsekvenser och relevanta avgränsningar inför fortsatt beslutsfattande. Den utgör inte en fullständig utredning av skolstrukturfrågan och beaktar inte heller andra aspekter som till exempel kommunalekonomi, segregation eller landsbygdsutveckling.

2.2 Analysram - barnrättsperspektiv

Analysen utgår från ett barnrättsperspektiv med barnkonventionen som övergripande ram. Särskild vikt läggs vid barnkonventionens grundprinciper: barns rätt till likvärdiga villkor och skydd mot diskriminering (artikel 2), att barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn (artikel 3), barns rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) samt barns rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade (artikel 12).

Därutöver beaktas relevanta artiklar kopplade till utbildning, trygghet, hälsa, funktionsrätt och fritid. Dessa artiklar används som analysram i rapportens tematiska konsekvensanalys.

2.3 Särskilt relevanta barngrupper i analysen

Utgångspunkten för barnkonsekvensanalysen är att barn inte är en homogen grupp. Olika barn påverkas på olika sätt beroende på exempelvis ålder, bostadsort, socioekonomiska

förutsättningar och behov av stöd. För att möjliggöra en mer nyanserad analys identifieras därför ett antal barngrupper som bedöms vara särskilt relevanta att beakta i relation till de aktuella förslagen.

Identifieringen av dessa grupper baseras på tillgängligt underlag, dialog med tjänstepersoner samt generell kunskap om hur förändringar i skolstruktur kan påverka barn. För denna konsekvensanalys är barn i lärandenämndens verksamheter för förskola, fritidshem, grundskola, anpassad grundskola och gymnasieskola särskilt relevanta att beakta.

Yngre barn (förskola och tidiga skolår)

Yngre barn har generellt ett större behov av stabilitet, närhet och trygga relationer. Förändringar som innebär skolbyten, nya miljöer eller längre resvägar kan påverka denna grupp i högre grad än äldre barn, särskilt vad gäller trygghet, anknytning och vardagsrutiner.

Äldre barn och elever (mellanstadiet och högstadiet)

Äldre elever kan i vissa avseenden ha större förmåga att hantera förändringar, men påverkas samtidigt av faktorer som sociala relationer, skolidentitet och studiero. För denna grupp kan exempelvis skolbyten eller förändrade elevgrupper få konsekvenser för både socialt sammanhang och skolprestation.

Barn i landsbygdsområden

Barn som bor i landsbygdsområden kan påverkas särskilt av förändringar som innebär avveckling av närliggande verksamheter. Detta kan medföra längre resvägar, förändrad tillgång till fritidsaktiviteter samt påverkan på lokalsamhällets funktion och sammanhang.

Barn i socioekonomiskt utsatta områden

Barn som lever i socioekonomiskt mer utsatta förhållanden kan ha större behov av stabila skolmiljöer och tillgång till stödresurser. Förändringar i skolstruktur kan påverka dessa barns förutsättningar på olika sätt, exempelvis genom förändrad elevsammansättning eller tillgång till kompensatoriska resurser.

Barn i behov av särskilt stöd

Barn i behov av särskilt stöd kan påverkas särskilt av förändringar i skolorganisationen, exempelvis vid byte av miljö, personal eller stödinsatser. För denna grupp är kontinuitet, tillgång till rätt kompetens och anpassade lärmiljöer av särskild betydelse.

Barn i anpassad skola

Barn i anpassad skola lyfts här separat eftersom de kan påverkas på särskilt tydliga sätt vid organisatoriska förändringar. Förändringar, såsom omlokalisering eller omorganisation, kan få betydande konsekvenser för denna grupp, exempelvis vad gäller tillgång till anpassade lokaler och personal samt kontinuitet och trygghet i vardagen.

3 Kunskapsunderlag och forskning

Detta kapitel sammanfattar relevant kunskap från forskning, myndigheter och tidigare analyser som är av betydelse för att förstå hur förändringar i skolstruktur kan påverka barn. Genomgången utgör ett stöd för den efterföljande analysen och syftar till att sätta de aktuella förslagen i ett bredare sammanhang.

Kunskapen visar att konsekvenserna av förändringar i skolstruktur inte är entydiga, utan beror på hur förändringarna genomförs och vilka lokala förutsättningar som råder.

3.1 Skolstruktur, kvalitet och likvärdighet

Tidigare barnkonsekvensanalys samt den genomförda skolstrukturutredningen lyfter att skolans organisering har betydelse för både kvalitet och likvärdighet (Nybro kommun 2025). I den tidigare barnkonsekvensanalysen hänvisas särskilt till rapporten *Om sambandet mellan skolstorlek och utbildningsresultat* från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL, numera SKR) (2018), som utgör ett centralt kunskapsunderlag i frågan.

I rapporten hänvisas även till forskningsöversikten *Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan* (Adolfsson, 2014), där det framhålls att mindre skolor kan ha pedagogiska och sociala fördelar, men att dessa kan avta om verksamheten blir alltför liten. En viss "kritisk massa" beskrivs som betydelsefull för att kunna upprätthålla kvalitet och ett systematiskt utvecklingsarbete, även om någon exakt gräns inte kan fastställas.

Kunskapen visar att skolstorlek inte kan ses som en enskild kvalitetsfaktor, utan att även hur verksamheten organiseras och vilka resurser som finns tillgängliga har stor betydelse. Mindre enheter kan erbjuda närhet, stabila relationer och överblickbara miljöer, vilket kan vara särskilt betydelsefullt för vissa barn. Samtidigt kan större enheter ge bättre förutsättningar att säkerställa tillgång till behöriga lärare, elevhälsa och specialpedagogiskt stöd.

Detta innebär att avvägningar mellan olika strukturer behöver göras utifrån lokala förutsättningar, där både organisatoriska, ekonomiska och sociala aspekter vägs samman i bedömningen av vad som är bäst för barn.

3.2 Socioekonomiska förutsättningar och segregation

Socioekonomiska förutsättningar och verksamheternas sammansättning har betydelse för likvärdigheten. I den tidigare barnkonsekvensanalysen lyfts Skolverkets rapport *Segregation och likvärdighet i förskolan* (2025), som visar på en tydlig socioekonomisk segregation mellan förskolor och på samband mellan förskolans socioekonomiska sammansättning och barns senare skolresultat.

Skolverkets analyser visar att sambandet är särskilt tydligt för barn som själva har mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Resultaten visar också en positiv samvariation mellan barns senare skolresultat och att ha gått i en förskola med en mer socioekonomiskt blandad barngrupp (Skolverket, 2025).

Förändringar i skol- och förskolestrukturen kan påverka verksamheternas sammansättning och därmed även förutsättningarna för likvärdig utbildning. Konsekvenserna behöver därför analyseras utifrån lokala förhållanden och med särskild uppmärksamhet på hur barn med olika socioekonomiska förutsättningar påverkas.

3.3 Landsbygdsperspektiv och geografiska förutsättningar

Geografiska förutsättningar har betydelse för barns tillgång till utbildning och för deras vardag. I den tidigare barnkonsekvensanalysen lyfts skillnader i utbildningsresultat mellan olika geografiska områden med utgångspunkt i rapporten Stora skillnader i skolkvalitet – en geografisk kartläggning av förädlingsvärden i matematik (Svenskt Näringsliv, 2022). Samtidigt betonas att variationerna mellan kommuner är stora och att geografiskt läge i sig inte avgör skolans kvalitet.

Studier av skolnedläggningar i svenska landsbygdsområden visar också att förändrade avstånd till skolan kan påverka barns och familjers vardagsliv genom förändrade resor, aktivitetsmönster och sociala nätverk (Cedering & Wihlborg, 2020). För barn kan längre resvägar innebära förändrade vardagsrutiner och mindre tid för andra aktiviteter.

Skolan kan dessutom ha betydelse som social och lokal mötesplats i mindre orter. Förändringar i skolstrukturen kan därför få konsekvenser som sträcker sig utöver själva undervisningen, bland annat för barns sociala sammanhang och anknytning till närområdet.

3.4 Barn i behov av särskilt stöd och funktionsrättsperspektiv

Barn i behov av särskilt stöd kan påverkas särskilt av förändringar i skolorganisationen. I den tidigare barnkonsekvensanalysen betonas vikten av att vid organisatoriska förändringar uppmärksamma barns individuella behov och säkerställa tillgång till det stöd och de anpassningar som krävs. Där lyfts också betydelsen av att lärmiljöer, pedagogik och stödfunktioner är tillgängliga och inkluderande för alla barn.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) lyfter på motsvarande sätt betydelsen av tillgängliga lärmiljöer och av att undervisning och stöd utformas utifrån elevers olika förutsättningar och behov (SPSM, 2026). Vid förändringar som innebär skolbyten, nya miljöer eller förändrad organisering av stöd behöver därför särskild hänsyn tas till barn som är beroende av kontinuitet, anpassningar eller särskild kompetens.

Ur ett funktionsrättsperspektiv är det centralt att organisatoriska förändringar inte försämrar barns tillgång till utbildning, stöd och delaktighet, utan att barn även fortsatt ges likvärdiga möjligheter att delta i utbildning och skolvardag.

3.5 Anpassad skola

För elever i anpassad skola kan organisatoriska förändringar få särskild betydelse eftersom utbildningen ska utformas utifrån elevernas individuella förutsättningar och behov. Vid förändringar i lokalisering eller organisation behöver därför särskild hänsyn tas till hur lärmiljö, stöd, tillgänglighet och kontinuitet påverkas.

Den tidigare barnkonsekvensanalysen betonar generellt att barn med funktionsnedsättning ska få det stöd och de anpassningar som krävs och att lärmiljöer, pedagogik och stödfunktioner behöver vara tillgängliga och inkluderande. Detta ligger även i linje med SPSM:s kunskapsstöd om tillgängliga lärmiljöer (SPSM, 2026).

En omlokalisering av anpassad skola behöver därför bedömas utifrån vilka konsekvenser den får för elevernas tillgång till ändamålsenliga lärmiljöer och stöd, men också för trygghet, delaktighet och möjligheter till samspel med andra elever.

4 Beskrivning av förslagen

4.1 Övergripande utgångspunkt

Samtliga alternativ utgår från den genomförda skolstrukturutredningen, som visar på ett minskat elevunderlag, höga lokalkostnader och behov av en mer effektiv och likvärdig organisation.

Utredningen pekar på att nuvarande struktur med många små enheter innebär att resurser i hög grad binds i lokaler, vilket påverkar möjligheten att prioritera undervisning, elevhälsa och stödinsatser. Samtidigt finns geografiska och socioekonomiska skillnader inom kommunen som påverkar förutsättningarna för en likvärdig utbildning.

De fem politiska förslagen innebär olika sätt att hantera dessa utmaningar, med varierande grad av omstrukturering, centralisering och hänsyn till lokal närvaro. Förslagen skiljer sig framför allt åt i:

- vilka enheter som avvecklas eller behålls
- hur elever omfördelas mellan skolor
- i vilken utsträckning förändringar sker i tätort respektive landsbygd

I samtliga fem politiska förslag ingår att fritidsverksamhetens lokaler (Pampen) avvecklas och att verksamheten i stället integreras i skolans lokaler.

4.2 Alternativ 1 – Majoritetens förslag från 260128

Alternativ 1 innebär en omorganisation av skolstrukturen där delar av verksamheten koncentreras för att skapa större elevgrupper och möjliggöra ett mer effektivt resursutnyttjande. Samtidigt behålls vissa mindre verksamheter i nuvarande form.

Förslaget innefattar bland annat:

- avveckling av Alsterbro 7–9, där elever hänvisas till Madesjöskolan 7–9
- avveckling av Kristvallabrunn skola F–6, där elever hänvisas till Fagerslättsskolan F–3 och Madesjöskolan 4–6
- avveckling av Madesjöskolan F–3 samt Paradisskolan F–6, där elever omfördelas till andra F–6-skolor i tätorten
- avveckling av Fagerslättsskolan 4–6, medan Fagerslättsskolan F–3 kvarstår
- bibehållande av Flerohopp skola F–6 samt Kristvallabrunns och Bäckebo förskolor

Förslaget innebär en relativt omfattande omstrukturering där flera verksamheter koncentreras, samtidigt som vissa mindre enheter i landsbygdsområden behålls. Det medför att konsekvenserna för barn varierar mellan olika geografiska områden och elevgrupper.

4.3 Alternativ 2 – Blå Unions förslag från 260128

Alternativ 2 innebär en omorganisation där flera verksamheter koncentreras till färre enheter, med syfte att samla resurser och skapa större organisatoriska enheter. Samtidigt behålls vissa mindre verksamheter i nuvarande form.

Förslaget innefattar bland annat:

- avveckling av Fagerslättsskolan F–6, där elever omfördelas till andra skolor i tätorten
- avveckling av Flerohopp skola och förskola
- avveckling av Kristvallabrunns skola, medan förskolan kvarstår
- avveckling av Alsterbro 7–9, som samordnas med Madesjö 7–9

Elever från avvecklade enheter fördelas till andra skolor, i huvudsak enligt närhetsprincipen och utifrån tillgänglig kapacitet.

Förslaget innebär en relativt omfattande omstrukturering där fler elever får förändrad skolgång genom skolbyten och omfördelning till större enheter. Samtidigt kvarstår vissa mindre verksamheter, vilket innebär att konsekvenserna för barn varierar mellan olika geografiska områden och elevgrupper.

4.4 Alternativ 3 – Sverigedemokraternas förslag från 260128

Alternativ 3 innebär en annan inriktning, där förändringar främst sker i tätorten samtidigt som skolor i landsbygdsområden i huvudsak behålls.

Förslaget innefattar bland annat:

- avveckling av Madesjö F–6, där elever omfördelas till andra skolor i tätorten
- omdisponering av lokaler inom Madesjöområdet
- avveckling av förskolan Guldgruvan
- omlokalisering av anpassad grundskola
- bibehållande av skolor i landsbygdsområden

Förslaget innebär att förändringar koncentreras till vissa delar av kommunen, medan andra områden påverkas i mindre utsträckning. Det medför att konsekvenserna för barn varierar mellan olika geografiska områden och mellan olika elevgrupper.

4.5 Alternativ 4 – Majoritetens förslag från 260325

Alternativ 4 innebär en omstrukturering där delar av verksamheten koncentreras till färre enheter i tätorten, samtidigt som vissa verksamheter i landsbygdsområden behålls.

Förslaget innefattar bland annat:

- avveckling av Fagerslättsskolan F–6, där elever fördelas till andra skolor i tätorten
- avveckling av Kristvallabrunns skola F–6
- avveckling av Alsterbro 7–9, där elever hänvisas till skola i tätorten
- avveckling av Flerohopp förskola
- bibehållande av Flerohopp skola F–6 samt Madesjöskolan F–6 och 7–9

Förslaget innebär en relativt omfattande omstrukturering där flera verksamheter koncentreras, samtidigt som vissa verksamheter i landsbygdsområden behålls. Konsekvenserna för barn bedöms därmed kunna skilja sig mellan olika geografiska områden och elevgrupper.

4.6 Alternativ 5 – Blå Unions förslag från 260325

Alternativ 5 innebär en mindre omfattande omstrukturering än tidigare förslag från Blå union, där fler verksamheter i landsbygdsområden behålls.

Förslaget innefattar bland annat:

- avveckling av Fagerslättsskolan F–6, där elever hänvisas till andra skolor i tätorten
- avveckling av Alsterbro 7–9, som samordnas med Madesjöskolan 7–9
- bibehållande av Flerohopp skola och förskola
- bibehållande av Kristvallabrunns skola F–6 och förskola

Förslaget innebär förändringar i delar av skolorganisationen samtidigt som fler verksamheter i landsbygdsområden behålls jämfört med övriga omstruktureringsförslag. Det medför att påverkan på barn kan skilja sig mellan olika geografiska områden och elevgrupper.

4.7 Icke-alternativ (nuläge)

Icke-alternativet innebär att nuvarande förskole- och skolstruktur i huvudsak behålls utan större organisatoriska förändringar.

På kort sikt innebär detta att barn och elever i stor utsträckning kan fortsätta sin skolgång i befintliga verksamheter utan omställning eller skolbyten.

Samtidigt kvarstår de utmaningar som identifierats i skolstrukturutredningen, där ett minskat elevunderlag i kombination med många små enheter leder till höga lokalkostnader och begränsade resurser till undervisning och elevstöd.

På längre sikt kan detta innebära ett behov av successiva anpassningar, exempelvis genom sammanslagningar eller avveckling av verksamheter i takt med att elevunderlaget minskar. Sådana förändringar kan i högre grad ske stegvis och mindre samordnat, vilket kan påverka förutsägbarheten för barn och vårdnadshavare.

Icke-alternativet innebär därmed inte att konsekvenser uteblir, utan att förändringar i stället kan uppstå över tid som en följd av demografiska och ekonomiska förutsättningar.

5 Sammanfattning av underlag och perspektiv

5.1 Barns perspektiv

Underlagen visar att frågor om trygghet, relationer, arbetsro och tillgång till närvarande vuxna är centrala för barn och elevers vardag.

Trygghet beskrivs som en grundförutsättning och kopplas till respektfullt bemötande, frånvaro av mobbning samt att vuxna tar ansvar för ordning och regler. Arbetsro lyfts som avgörande för att kunna koncentrera sig och klara skolarbetet.

Relationer till lärare och andra vuxna är ett återkommande tema. Barn lyfter vikten av att bli sedda, få stöd vid behov och möta vuxna som lyssnar och bryr sig. Även relationer till andra elever lyfts som centrala, där fungerande kamratrelationer beskrivs som en viktig del av en trygg skolmiljö. Mindre grupper lyfts av vissa elever som något som kan bidra till både trygghet och studiero.

Underlagen visar också variationer mellan åldersgrupper. För yngre barn framstår trygghet, närvarande vuxna och social tillhörighet som särskilt centralt. För äldre elever är bilden mer nyanserad, där en lägre andel uppger att de känner sig trygga och att vuxna i samma utsträckning ser och stöttar dem.

5.2 Vårdnadshavares perspektiv

Underlagen visar att frågor om trygghet, kontinuitet, närhet till verksamheten och kvalitet i undervisningen är centrala för vårdnadshavare.

Trygghet kopplas till stabila grupper, fungerande relationer mellan barn och vuxna samt en skolmiljö präglad av studiero och tydligt ledarskap. Även tillgång till stöd, såsom elevhälsa och specialpedagogiska insatser, lyfts som betydelsefullt.

Kontinuitet i barnens vardag framstår som en viktig faktor. Förändringar som innebär skolbyten, nya grupper eller nya miljöer beskrivs som något som kan skapa oro, särskilt för yngre barn och för barn i behov av särskilt stöd.

Samtidigt framkommer att vissa vårdnadshavare ser fördelar med större enheter, exempelvis i form av bättre tillgång till resurser, bredare kompetens och mer stabil organisation.

Närhet till verksamheten lyfts som viktigt både ur ett praktiskt perspektiv och i relation till barns vardag, medan längre resvägar beskrivs kunna påverka möjligheter till fritidsaktiviteter och återhämtning.

De kompletterande svaren från LOK-enkäten 2026 bekräftar i huvudsak denna bild, men tydliggör särskilt betydelsen av kontinuitet i personal och organisation. Personalomsättning, vikarier och organisatoriska förändringar lyfts som faktorer som kan skapa oro. I underlaget från anpassad grundskola framträder liknande mönster.

5.3 Verksamhetsperspektiv och kompletterande bedömningar

5.3.1 Perspektiv från verksamheten (pedagoger m.fl.)

Perspektiv från pedagoger och övrig personal visar att organisatoriska förutsättningar, resurstillgång och kompetens är centrala för kvalitet i verksamheten.

Mindre enheter beskrivs ha begränsade möjligheter att tillgodose behov av exempelvis elevhälsa, specialpedagogiskt stöd och ämneskompetens. Samtidigt lyfts att mindre verksamheter ofta möjliggör nära relationer och god kännedom om barnen.

Större enheter beskrivs kunna ge bättre förutsättningar för kollegialt stöd, flexibilitet och samordning av resurser, men kan samtidigt innebära större och mer komplexa miljöer.

Kontinuitet i relationer mellan barn och vuxna framhålls som särskilt betydelsefullt, och förändringar i organisation kan påverka etablerade relationer och upplevelsen av trygghet.

5.3.2 Dialog med tjänstepersoner

Dialog med berörda tjänstepersoner har genomförts som ett komplement till övrigt underlag, i syfte att fördjupa förståelsen av förslagets innebörd och möjliga konsekvenser i praktiken. Tjänstepersonernas perspektiv har däremot inte använts som en självständig värdering av alternativen.

I dialogen lyfts särskilt frågor om hur organisatoriska förutsättningar påverkar barns vardag, exempelvis tillgång till stödresurser, möjligheten att samla kompetens samt sårbarheten i mindre verksamheter.

Tjänstepersonerna lyfter även att förändringar i skolstruktur kan innebära både möjligheter och risker, exempelvis kopplat till kontinuitet i relationer, skolbyten och förändrade resvägar. Dialogen belyser också att olika grupper av barn kan påverkas på olika sätt, exempelvis utifrån ålder, behov av stöd och socioekonomiska förutsättningar.

I dialogen har tjänstepersoner även lyft att vissa grupper av vårdnadshavare, särskilt kring verksamheter som varit föremål för tydlig offentlig debatt, kan vara mer synliga i underlagen än andra. Samtidigt har det framhållits att barn i socioekonomiskt mer utsatta områden kan påverkas minst lika mycket av vissa alternativ, även om deras perspektiv inte framträder lika tydligt i det samlade materialet. Detta utgör en viktig tolkningsram i analysen och understryker behovet av att inte enbart utgå från vilka röster som hörs mest i offentliga sammanhang eller i det dokumenterade underlaget.

6 Konsekvensanalys

I detta kapitel analyseras hur de olika alternativen kan påverka barn utifrån ett antal centrala teman. Analysen tar sin utgångspunkt i barnkonventionen och redovisar både övergripande konsekvenser och skillnader mellan alternativen.

6.1 Utbildning och skolmiljö

Relevanta artiklar i barnkonventionen: 2, 28, 29.

Utbildningens kvalitet och skolmiljö påverkas av organisatoriska förutsättningar såsom skolors storlek, tillgång till resurser och möjligheten att organisera undervisning och stöd. Forskning och underlag visar att större enheter generellt har bättre förutsättningar att samla kompetens och stödresurser, vilket kan stärka likvärdigheten. Samtidigt kan mindre och mer överblickbara sammanhang bidra till studiero och nära relationer mellan elever och vuxna.

Detta innebär att det ibland kan uppstå en målkonflikt mellan att stärka kvalitet och resursutnyttjande och att bevara överblickbara och stabila lärmiljöer.

6.1.1 Konsekvenser per alternativ

Alternativ 1 - Majoritetens förslag

Alternativ 1 innebär en omstrukturering där delar av verksamheten koncentreras samtidigt som vissa mindre enheter behålls. Förslaget kan skapa bättre förutsättningar att samla resurser, elevhälsa och behöriga lärare i delar av organisationen, vilket kan stärka kvalitet och likvärdighet i utbildningen. Samtidigt innebär förändringar i skolorganisationen att vissa elever behöver byta skolmiljö. För dessa elever kan skolbyten påverka studiero, kontinuitet och etablerade relationer under en övergångsperiod. Att Fagerslättsskolan kvarstår för de yngre åldrarna (F–3) kan samtidigt bidra till ökad kontinuitet och en mer överblickbar skolmiljö för vissa yngre barn.

Alternativ 2 - Blå Unions förslag

Alternativ 2 innebär en mer omfattande koncentration av verksamheten till färre enheter. Detta kan ge bättre förutsättningar att samla kompetens, organisera undervisning effektivt och säkerställa tillgång till stödresurser såsom elevhälsa och specialpedagogiskt stöd. Samtidigt innebär avvecklingen av flera skolor att fler elever behöver byta skolmiljö och etablera sig i nya pedagogiska och sociala sammanhang. För vissa elever kan detta innebära förbättrade förutsättningar genom större organisatoriska miljöer, medan det för andra kan påverka studiero, kontinuitet och trygghet under en övergångsperiod.

Alternativ 3 - Sverigedemokraternas förslag

Alternativ 3 innebär att fler mindre enheter behålls samtidigt som förändringar sker i tätorten. Detta kan bidra till fortsatt närhet och mindre, mer överblickbara skolmiljöer för vissa elever, vilket kan gynna studiero och nära relationer mellan elever och vuxna. Samtidigt bedöms förutsättningarna för likvärdighet och tillgång till stödresurser påverkas, då resurser behöver fördelas över fler enheter. Detta kan innebära utmaningar vad gäller att organisera undervisning flexibelt och säkerställa likvärdig tillgång till exempelvis elevhälsa, specialpedagogiskt stöd och behöriga lärare över tid.

Alternativ 4 – Majoritetens förslag

Alternativ 4 innebär en omstrukturering där delar av verksamheten koncentreras samtidigt som vissa verksamheter kvarstår i nuvarande form. Att Madesjöskolan F–6 behålls kan bidra till kontinuitet och stabilitet för vissa elever i tätorten. Samtidigt innebär avvecklingen av Fagerslättskolan och Kristvallabrunns skola att vissa elever behöver byta skolmiljö och etablera sig i nya pedagogiska sammanhang. För vissa elever kan större organisatoriska miljöer innebära bättre tillgång till stödresurser och kompetens, medan det för andra kan påverka studiero, kontinuitet och etablerade relationer under en övergångsperiod.

Alternativ 5 – Blå Unions förslag

Alternativ 5 innebär förändringar i delar av skolorganisationen samtidigt som flera mindre verksamheter kvarstår. Att Flerohopp och Kristvallabrunns skola behålls kan bidra till kontinuitet och överblickbara lärmiljöer för vissa elever, särskilt i landsbygdsområden. Samtidigt innebär avvecklingen av Fagerslättskolan och Alsterbro 7–9 att vissa elever behöver byta skolmiljö och etablera sig i nya pedagogiska och sociala sammanhang. För vissa elever kan större organisatoriska miljöer innebära bättre tillgång till stödresurser och kompetens, medan det för andra kan påverka studiero, kontinuitet och etablerade relationer under en övergångsperiod. Samtidigt kan en mer utspridd organisation innebära utmaningar vad gäller att långsiktigt säkerställa likvärdig tillgång till stöd och kompetens.

Icke-alternativet (nuläge)

Icke-alternativet innebär att nuvarande struktur behålls. På kort sikt ger detta stabila förutsättningar för elevernas skolmiljö utan omställning. På längre sikt finns dock en risk att minskat elevunderlag och kvarstående organisatoriska utmaningar påverkar kvalitet och likvärdighet negativt, exempelvis genom svårigheter att upprätthålla tillgång till kompetens och stöd i mindre enheter.

6.2 Utveckling och välbefinnande

Relevanta artiklar i barnkonventionen: 6, 24, 27

Barns utveckling och välbefinnande påverkas både av skolans kvalitet och barnets sociala sammanhang. Underlag och forskning visar att stabila relationer, kontinuitet och trygga miljöer är centrala för psykisk hälsa och utveckling. Samtidigt är tillgång till stödresurser och fungerande undervisning viktigt för att ge barn likvärdiga förutsättningar att utvecklas.

Förändringar i skolstruktur kan därmed innebära både möjligheter och risker. Samling av resurser kan stärka förutsättningarna för stöd och utveckling, medan förändringar som innebär skolbyten, längre resvägar eller nya sociala sammanhang kan påverka trygghet och välbefinnande, särskilt för yngre barn och barn i behov av stöd.

6.2.1 Konsekvenser per alternativ

Alternativ 1 - Majoritetens förslag

Alternativ 1 innebär en omstrukturering där delar av verksamheten samlas, samtidigt som vissa mindre enheter behålls. Att behålla Fagerslättskolan för de yngre åldrarna (F–3) bedöms kunna bidra till kontinuitet och kortare resvägar för yngre barn, vilket kan vara positivt för välbefinnandet. Samtidigt innebär uppdelningen av skolgången att elever behöver byta skolmiljö vid övergång till högre årskurser, vilket kan innebära ytterligare ett skolbyte under skolgången. Förändringar i andra delar av organisationen innebär också att vissa barn

behöver byta skolmiljö, vilket kan påverka trygghet och sociala sammanhang, särskilt på kort sikt. Samtidigt kan samling av resurser i vissa delar av organisationen på längre sikt bidra till förbättrade förutsättningar för stöd och kompetens, vilket kan stärka barns utvecklingsmöjligheter.

Alternativ 2 - Blå Unions förslag

Alternativ 2 innebär en mer omfattande omstrukturering med större förändringar i barns skolmiljö. Detta kan ge goda förutsättningar för att samla kompetens och stärka tillgången till stöd, vilket på sikt kan gynna barns utveckling. Samtidigt innebär det att fler barn, inklusive yngre elever, behöver byta skolmiljö och i vissa fall få längre resvägar. Dessa omställningar kan påverka välbefinnandet och skapa oro i omställningsfasen, särskilt i samband med att sociala relationer förändras och nya grupper etableras. På längre sikt kan samtidigt stärkt tillgång till stödresurser och bredare kompetens bidra till mer likvärdiga förutsättningar för barns utveckling.

Alternativ 3 - Sverigedemokraternas förslag

Alternativ 3 innebär att fler mindre enheter behålls, vilket kan bidra till kontinuitet och stabila relationer för vissa barn, särskilt i landsbygdsområden. Samtidigt innebär förslaget förändringar i tätorten, bland annat avveckling av förskolan Guldgruvan i ett socioekonomiskt mer utsatt område samt omlokalisering av anpassad skola till en mer avskild miljö. Dessa förändringar kan påverka barns välbefinnande och utveckling, särskilt för barn i behov av stöd, exempelvis genom förändrade relationer och behov av att etablera nya sociala sammanhang. Samtidigt kan en mer utspridd organisation över tid innebära utmaningar vad gäller möjligheten att säkerställa likvärdig tillgång till stödresurser och kompetens, vilket kan påverka förutsättningarna för vissa barns utveckling.

Alternativ 4 – Majoritetens förslag

Alternativ 4 innebär en omstrukturering där förändringar främst koncentreras till tätorten, samtidigt som vissa verksamheter i landsbygdsområden kvarstår. Att Madesjöskolan F–6 behålls kan bidra till kontinuitet och stabilitet för vissa barn i tätorten. Samtidigt innebär avvecklingen av Fagerslätsskolan och Kristvallabrunns skola att berörda elever behöver byta skolmiljö och etablera nya relationer och sammanhang. För vissa barn kan större organisatoriska miljöer innebära bättre tillgång till stöd och bredare kompetens, vilket kan stärka förutsättningarna för utveckling. För andra kan förändringar i skolmiljö, sociala relationer och vardagsrutiner påverka välbefinnandet under en omställningsperiod, särskilt för yngre barn och barn med behov av stöd. Samtidigt kan samling av resurser på längre sikt bidra till förbättrade möjligheter att säkerställa stöd och kompetens i verksamheten.

Alternativ 5 – Blå Unions förslag

Alternativ 5 innebär förändringar i delar av skolorganisationen där flera verksamheter i landsbygdsområden kvarstår, samtidigt som vissa förändringar genomförs i tätorten. Att Flerohopp och Kristvallabrunns skola behålls kan bidra till kontinuitet och stabila relationer för vissa barn, särskilt i landsbygdsområden. Samtidigt innebär avvecklingen av Fagerslätsskolan och Alsterbro 7–9 att vissa elever behöver byta skolmiljö och etablera sig i nya sociala och pedagogiska sammanhang. För vissa barn kan förändringarna innebära tillgång till större organisatoriska miljöer med bredare stödresurser, medan omställningen för andra kan påverka trygghet och välbefinnande, särskilt i samband med förändrade relationer och nya vardagsrutiner. Samtidigt kan en struktur där fler mindre verksamheter kvarstår innebära utmaningar över tid vad gäller möjligheten att säkerställa likvärdig tillgång till stödresurser och kompetens, vilket på sikt kan påverka barns utvecklingsförutsättningar.

Icke-alternativet (nuläge)

Icke-alternativet innebär att nuvarande struktur behålls, vilket ger kontinuitet och stabilitet i barns vardag på kort sikt. Samtidigt kvarstår de strukturella utmaningar som identifierats i utredningen, vilket kan påverka förutsättningarna för barns utveckling och tillgång till stöd över tid. Begränsade möjligheter att samla resurser och kompetens kan på sikt innebära utmaningar vad gäller att säkerställa likvärdiga förutsättningar för alla barns utveckling.

6.3 Trygghet och social miljö

Relevanta artiklar i barnkonventionen: 19, 23

Trygghet i skolmiljön handlar både om sociala relationer och om barnets vardagliga situation, såsom skolväg, fysisk miljö och stabilitet i grupper. Upplevelsen av trygghet är både individuell och subjektiv. Därtill visar underlagen att den upplevda tryggheten varierar mellan åldersgrupper, där yngre barn i högre grad uppger att de känner sig trygga och har tillgång till närvarande vuxna, medan äldre elever i lägre utsträckning upplever detta. Förändringar i skolstruktur kan därför påverka tryggheten genom skolbyten, nya elevgrupper och förändrade resvägar.

6.3.1 Konsekvenser per alternativ

Alternativ 1 - Majoritetens förslag

Alternativ 1 innebär förändringar i delar av skolorganisationen, samtidigt som vissa verksamheter för yngre barn behålls. Att Fagerslättskolan kvarstår för de yngre åldrarna (F–3) kan bidra till kontinuitet och en mer överblickbar miljö för yngre barn under delar av skolgången. Samtidigt innebär förslaget att vissa elever får flera övergångar mellan skolmiljöer, vilket kan påverka relationer, grupptillhörighet och social stabilitet. För elever som får längre resvägar kan även restid, skolväg och vardaglig trygghet bli faktorer att beakta.

Alternativ 2 - Blå unions förslag

Alternativ 2 innebär mer omfattande förändringar, där fler elever berörs av skolbyten och omfördelning till andra skolor i tätorten. Detta kan påverka tryggheten, särskilt under omställningsfasen och för yngre barn som i högre grad är beroende av stabila relationer och välkända miljöer. Avveckling av skolor i vissa områden innebär att barn får nya skolmiljöer och sociala sammanhang, vilket kan påverka både relationer och vardaglig trygghet. Samtidigt kan större mottagande skolor ge bättre förutsättningar för vuxennärvaro, struktur och tillgång till stöd.

Alternativ 3 - Sverigedemokraternas förslag

Alternativ 3 innebär att fler mindre enheter behålls, vilket kan bidra till stabila grupper och en mer överblickbar miljö för vissa barn. Samtidigt innebär avvecklingen av Madesjö F–6 att barn i tätorten får byta skolmiljö och etablera nya relationer och sammanhang, vilket kan påverka tryggheten under en övergångsperiod.

Omlokaliseringen av anpassad skola till en mer avskild miljö kan påverka möjligheten till social inkludering och delaktighet i gemensamma lärmiljöer. För barn i anpassad skola är tillgång till inkluderande sammanhang, anpassade miljöer och kontinuitet i personal särskilt betydelsefullt, vilket gör att förändringen ställer krav på hur dessa förutsättningar säkerställs i den nya placeringen.

Avvecklingen av förskolan Guldgruvan innebär att den enda förskoleverksamheten i området försvinner. Det kan innebära längre resvägar till förskola och förändrade vardagsrutiner, på motsvarande sätt som vid avveckling av skolor i andra delar av kommunen. Förändringen kan påverka barns sociala sammanhang, trygghet och kontinuitet i vardagen, särskilt för barn som redan befinner sig i ett socioekonomiskt mer utsatt sammanhang.

Alternativ 4 – Majoritetens förslag

Alternativ 4 innebär förändringar där skolor i både tätort och vissa mindre orter påverkas. Att Madesjöskolan F–6 behålls kan bidra till kontinuitet för vissa barn i tätorten. Samtidigt innebär avvecklingen av Fagerslätsskolan och Kristvallabrunns skola att berörda elever behöver byta skolmiljö och etablera nya relationer och sammanhang. För vissa barn kan förändringarna innebära längre resvägar och förändrade vardagsrutiner, vilket kan påverka upplevelsen av trygghet under en övergångsperiod.

Alternativ 5 – Blå unions förslag

Alternativ 5 innebär förändringar i delar av skolorganisationen samtidigt som flera verksamheter i landsbygdsområden kvarstår. Att Flerohopp och Kristvallabrunns skola behålls kan bidra till kontinuitet och överblickbara miljöer för vissa barn, särskilt i landsbygdsområden. Samtidigt innebär avvecklingen av Fagerslätsskolan och Alsterbro 7–9 att vissa elever behöver byta skolmiljö och etablera nya sociala sammanhang. För dessa barn kan förändringarna påverka trygghet och kontinuitet under omställningsperioden, samtidigt som större mottagande skolor kan erbjuda ökad tillgång till vuxennärvaro och struktur.

Icke-alternativet (nuläge)

Icke-alternativet innebär att barn i stor utsträckning kan behålla nuvarande skolmiljö och sociala relationer, vilket ger stabilitet i vardagen. Samtidigt kvarstår nuvarande utmaningar, vilket även kan påverka tryggheten, exempelvis genom variation i tillgång till stöd och vuxennärvaro.

6.4 Likvärdighet och socioekonomi

Relevanta artiklar i barnkonventionen: 2, 6, 27

Likvärdighet handlar om att alla barn ska ha tillgång till utbildning och stöd utifrån sina behov, oavsett bakgrund eller bostadsort. Underlag och forskning visar att skillnader i socioekonomiska förutsättningar, tillgång till stödresurser och skolans organisation kan påverka barns möjligheter att nå sin fulla utveckling.

Skolstruktur har betydelse för likvärdigheten, både genom hur resurser fördelas och genom vilka förutsättningar olika barn ges att ta del av utbildning och stöd. Samling av resurser kan stärka tillgången till elevhälsa och specialpedagogiska insatser, medan mindre enheter i vissa fall kan bidra till närhet, relationer och bättre kännedom om barnens behov. Detta innebär att förändringar i skolstruktur kan få olika konsekvenser för olika grupper av barn, där barn i socioekonomiskt mer utsatta områden och barn i behov av särskilt stöd kan påverkas i högre grad.

6.4.1 Konsekvenser per alternativ

Alternativ 1 - Majoritetens förslag

Alternativ 1 innebär en viss koncentration av verksamheten, vilket kan bidra till att stärka tillgången till stödresurser och kompetens. Detta kan vara positivt för likvärdigheten, särskilt för barn i behov av särskilt stöd. Samtidigt innebär variationen i hur förändringar genomförs att konsekvenserna kan skilja sig mellan olika områden. Att vissa mindre verksamheter kvarstår kan bidra till kontinuitet och närhet för vissa barn, medan andra barn får förändrade förutsättningar att ta del av utbildning och stöd i sin närmiljö. Detta ställer krav på hur resurser fördelas för att säkerställa likvärdiga förutsättningar mellan olika geografiska områden och elevgrupper.

Alternativ 2 - Blå unions förslag

Alternativ 2 innebär en mer omfattande koncentration till färre enheter. Detta kan ge bättre förutsättningar att samla resurser och säkerställa tillgång till elevhälsa, specialpedagogiskt stöd och behöriga lärare, vilket kan stärka förutsättningarna för likvärdig tillgång till stöd och utbildning. Samtidigt innebär avveckling av skolor i vissa områden att barn får längre resvägar och förändrade förutsättningar att ta del av utbildning. För barn i landsbygdsområden kan detta innebära minskad närhet till skola och stödresurser i vardagen, vilket ställer krav på hur stöd, skolskjuts och resurser organiseras för att säkerställa likvärdiga förutsättningar för olika grupper av barn. Avvecklingen av Fagerslätsskolan innebär samtidigt att tillgången till skola i närområdet förändras för barn i ett socioekonomiskt mer utsatt område. För vissa barn kan förändringen påverka kontinuitet, tillgång till stabila relationer och möjligheten att ta del av utbildning i närområdet.

Alternativ 3 - Sverigedemokraternas förslag

Alternativ 3 innebär att fler mindre enheter behålls, vilket kan bidra till närhet och stabila relationer för vissa barn. Samtidigt innebär förslaget en ökad spridning av resurser, vilket kan påverka möjligheten att säkerställa likvärdig tillgång till stöd och anpassade lärmiljöer. Avvecklingen av förskolan Guldgruvan innebär att barn i ett socioekonomiskt mer utsatt område får förändrade förutsättningar att ta del av verksamheten i sitt närområde, vilket kan få särskild betydelse för barn med större behov av kontinuitet och stöd. Omlokaliseringen av anpassad skola till en mer avskild miljö kan påverka tillgången till inkluderande lärmiljöer och samspel med andra elever, vilket är en viktig del av likvärdig utbildning för barn i behov av särskilt stöd.

Alternativ 4 – Majoritetens förslag

Alternativ 4 innebär en viss koncentration av verksamheten samtidigt som flera verksamheter kvarstår i nuvarande form. Att Madesjöskolan F–6 behålls kan bidra till kontinuitet för vissa barn i tätorten, medan avvecklingen av Fagerslätsskolan och Kristvallabrunns skola innebär att vissa barn får förändrade förutsättningar att ta del av utbildning och stöd i sin närmiljö. För barn i ett socioekonomiskt mer utsatt område innebär avvecklingen av Fagerslätsskolan att tillgången till skola i närområdet förändras, vilket för vissa barn kan påverka kontinuitet, sociala sammanhang och tillgång till stabila relationer i vardagen. Samling av resurser till färre enheter kan samtidigt skapa bättre förutsättningar för tillgång till elevhälsa, specialpedagogiskt stöd och kompetens, men ställer krav på hur resurser fördelas för att säkerställa likvärdiga förutsättningar mellan olika geografiska områden och elevgrupper.

Alternativ 5 – Blå unions förslag

Alternativ 5 innebär att flera mindre verksamheter kvarstår samtidigt som vissa förändringar genomförs i skolorganisationen. Att Flerohopp och Kristvallabrunns skola behålls kan bidra till närhet och kontinuitet för vissa barn, särskilt i landsbygdsområden. Samtidigt innebär avvecklingen av Fagerslätsskolan och Alsterbro 7–9 att vissa elever får förändrade förutsättningar att ta del av utbildning och stöd. Avvecklingen av Fagerslätsskolan innebär dessutom att tillgången till skola i närområdet förändras för barn i ett socioekonomiskt mer utsatt område, vilket kan påverka kontinuitet, trygghet och etablerade sociala sammanhang för vissa barn. En struktur där fler mindre verksamheter kvarstår kan samtidigt bidra till god kännedom om barns behov, men innebära utmaningar vad gäller att långsiktigt säkerställa likvärdig tillgång till stödresurser och kompetens.

Icke-alternativet (nuläge)

Icke-alternativet innebär att nuvarande struktur behålls, vilket innebär att befintliga skillnader i förutsättningar mellan olika enheter kvarstår. Samtidigt kan minskat elevunderlag och fortsatt resursbindning i lokaler påverka möjligheten att långsiktigt säkerställa likvärdig tillgång till stöd och kompetens. Begränsade möjligheter att samla resurser och kompetens kan på sikt innebära utmaningar vad gäller att säkerställa likvärdiga förutsättningar för alla barn, oavsett bostadsort eller behov av stöd.

6.5 Fritid, återhämtning och vardag

Relevanta artiklar i barnkonventionen: 24, 31

Barns möjlighet till fritid, vila och återhämtning påverkas av hur deras vardag är organiserad, exempelvis genom resvägar, skoldagens längd och tillgång till aktiviteter. Längre resvägar och längre dagar kan påverka barns ork och självständiga mobilitet, öka stillasittandet och minska tiden för fritid, medan närhet till större orter i vissa fall kan innebära bättre tillgång till organiserade kulturella och fysiska aktiviteter.

6.5.1 Konsekvenser per alternativ

Alternativ 1 - Majoritetens förslag

Alternativ 1 innebär förändringar som i vissa fall kan leda till längre resvägar för elever som byter skola. Detta kan innebära längre dagar med tidigare morgnar och senare eftermiddagar, vilket kan påverka återhämtning och fritid. Samtidigt kan närhet till större skolor och centralorter för vissa elever innebära förbättrade möjligheter att delta i organiserade fritidsaktiviteter och aktiviteter i anslutning till skolan.

Alternativ 2 - Blå unions förslag

Alternativ 2 innebär mer omfattande förändringar där fler elever kan få förändrade resmönster och i vissa fall längre resvägar till skolan. Detta kan påverka barns vardag genom ökad restid och mindre tid för fritid och återhämtning. För barn i landsbygdsområden kan avveckling av närliggande skolor innebära förändrade vardagsrutiner och längre dagar, vilket kan påverka möjligheten att delta i aktiviteter i närområdet. Samtidigt kan koncentration till större orter ge vissa barn bättre tillgång till organiserade aktiviteter och sociala sammanhang.

Alternativ 3 - Sverigedemokraternas förslag

Alternativ 3 innebär att fler mindre enheter behålls, vilket kan bidra till kortare resvägar och mer tid i vardagen för vissa barn, särskilt i landsbygdsområden. Samtidigt innebär

förändringar i tätorten att vissa elever får förändrade resvägar, vilket kan påverka möjligheten till fritid och återhämtning. Avvecklingen av förskolan Guldgruvan kan också påverka familjers vardagslogistik och barns tillgång till verksamhet i närområdet, vilket kan få betydelse för barns sociala sammanhang och vardag.

Alternativ 4 – Majoritetens förslag

Alternativ 4 innebär förändringar som för vissa barn kan medföra längre resvägar och förändrade vardagsrutiner, särskilt genom avvecklingen av Fagerslätsskolan och Kristvallabrunns skola. För elever som byter skola kan detta innebära längre dagar och mindre tid för fritid och återhämtning. Samtidigt kan koncentration till större skolor för vissa barn innebära närhet till fler organiserade aktiviteter och sociala sammanhang.

Alternativ 5 – Blå unions förslag

Alternativ 5 innebär att flera verksamheter i landsbygdsområden kvarstår, vilket kan bidra till kortare resvägar och kontinuitet i vardagen för vissa barn. Samtidigt innebär avvecklingen av Fagerslätsskolan och Alsterbro 7–9 att vissa elever får förändrade resvägar och vardagsrutiner. För dessa barn kan längre resor påverka återhämtning och möjligheten att delta i fritidsaktiviteter, medan närhet till större orter i vissa fall kan innebära bättre tillgång till organiserade aktiviteter.

Icke-alternativet (nuläge)

Icke-alternativet innebär att nuvarande resmönster i huvudsak består, vilket ger stabila förutsättningar för barns vardag och fritid på kort sikt. Samtidigt kvarstår de strukturella utmaningar som identifierats, vilket på sikt kan påverka tillgången till verksamhet och aktiviteter.

7 Samlad bedömning, slutsatser och förutsättningar

7.1 Samlad bedömning utifrån barnets bästa

Samtliga alternativ innebär både möjligheter och risker för barn, men skiljer sig åt i hur konsekvenserna fördelas mellan olika grupper av barn och vilka aspekter av barnets bästa som ges störst vikt.

Alternativ 1 innebär en relativt omfattande omstrukturering där delar av verksamheten koncentreras samtidigt som vissa mindre verksamheter behålls. Förslaget kan skapa bättre förutsättningar att samla resurser, kompetens och stöd, vilket kan stärka kvalitet och likvärdighet. Samtidigt innebär flera skolbyten och organisatoriska förändringar att vissa barn påverkas genom förändrade sociala sammanhang, längre resvägar och minskad kontinuitet, särskilt under omställningsperioden.

Alternativ 2 innebär en mer genomgripande koncentration av verksamheten till färre enheter. Detta kan stärka möjligheterna att säkerställa tillgång till elevhälsa, specialpedagogiskt stöd och behöriga lärare samt bidra till ökad organisatorisk stabilitet. Samtidigt innebär alternativet att fler barn påverkas av skolbyten och förändrade vardagsrutiner, vilket kan få konsekvenser för trygghet, återhämtning och sociala relationer, särskilt för yngre barn och barn i landsbygdsområden.

Alternativ 3 innebär mindre förändringar för vissa grupper av barn, särskilt i landsbygdsområden, vilket kan bidra till kontinuitet, närhet och stabila relationer i vardagen. Samtidigt innehåller förslaget förändringar i tätorten som kan få betydande konsekvenser för vissa grupper av barn. Avvecklingen av förskolan Guldgruvan innebär förändrade förutsättningar för barn i ett socioekonomiskt mer utsatt område, medan omlokaliseringen av anpassad skola innebär särskilda överväganden kopplat till barns behov av kontinuitet, anpassade lärmiljöer och specialiserad kompetens. Konsekvenserna kan därför i hög grad variera mellan olika grupper av barn.

Alternativ 4 innebär en omstrukturering där delar av verksamheten koncentreras samtidigt som vissa verksamheter kvarstår i nuvarande form. Förslaget innebär förändringar för vissa barn genom skolbyten och nya skolmiljöer, samtidigt som kontinuitet bevaras för andra elevgrupper. Alternativet innebär därmed en avvägning mellan organisatorisk samordning och bibehållen stabilitet och närhet för vissa barn.

Alternativ 5 innebär förändringar i delar av skolorganisationen samtidigt som fler mindre verksamheter kvarstår, särskilt i landsbygdsområden. Detta kan bidra till kontinuitet, närhet och stabilitet för vissa barn, samtidigt som vissa elevgrupper påverkas genom skolbyten, förändrade vardagsrutiner och längre resvägar. På längre sikt kvarstår samtidigt frågor om hur tillgång till stödresurser, kompetens och likvärdiga förutsättningar säkerställs i en mer utspridd organisation.

Icke-alternativet (nuläge) innebär stabilitet på kort sikt, där barn i stor utsträckning kan fortsätta i sina befintliga skolmiljöer utan omställning eller skolbyten. Samtidigt kvarstår de strukturella utmaningar som identifierats i skolstrukturutredningen, vilket över tid kan påverka kvalitet, tillgång till stöd och likvärdiga förutsättningar mellan olika verksamheter.

Sammantaget visar bedömningen att alternativen innebär olika avvägningar mellan kvalitet och likvärdighet å ena sidan, och kontinuitet, närhet och stabilitet i barns vardag å andra sidan. Bedömningen visar också att barn inte är en homogen grupp – olika barn påverkas på olika sätt beroende på bland annat ålder, geografiska förutsättningar, socioekonomisk situation och behov av stöd. Inget alternativ kan därför entydigt sägas vara bäst för alla barn. Bedömningen av barnets bästa beror ytterst på vilka konsekvenser som tillskrivs störst vikt och hur förändringarna genomförs i praktiken.

7.2 Centrala målkonflikter

Analysen visar att de olika alternativen innebär tydliga målkonflikter som behöver vägas mot varandra i bedömningen av barnets bästa.

En central målkonflikt handlar om avvägningen mellan att skapa förutsättningar för kvalitet och likvärdighet genom att samla resurser, och att bevara närhet, kontinuitet och stabila miljöer i barns vardag.

Alternativ med större koncentration av verksamheten kan stärka tillgången till stöd, kompetens och vuxennärvaro, vilket för vissa barn kan bidra till ökad trygghet och bättre förutsättningar att få sina behov tillgodosedda. Samtidigt kan större enheter upplevas som mer komplexa och mindre överblickbara, vilket kan påverka tryggheten negativt, särskilt för yngre barn eller barn i behov av stöd.

Alternativ som behåller fler och mindre enheter kan bidra till närhet, stabila relationer och en mer överblickbar vardag, vilket för många barn är en viktig trygghetsfaktor. Samtidigt kan mindre verksamheter vara mer sårbara, exempelvis vid begränsad tillgång till resurser, kompetens eller vuxennärvaro, vilket kan påverka både trygghet och kvalitet.

Målkonflikten handlar därmed inte enbart om organisatorisk struktur, utan också om hur olika barn påverkas olika beroende på sina behov och förutsättningar.

En annan målkonflikt rör hur konsekvenser fördelas mellan olika grupper av barn. Vissa alternativ innebär bredare förändringar som påverkar många barn, medan andra innebär mer riktade förändringar som i högre grad påverkar specifika grupper, exempelvis barn i socioekonomiskt utsatta områden eller barn i behov av särskilt stöd.

Samtidigt är det viktigt att beakta att barn inte är en homogen grupp. Olika barn har olika förutsättningar och behov, exempelvis utifrån ålder, geografisk hemvist och socioekonomiska villkor. Det innebär att samma förändring kan få olika konsekvenser för olika barn – både vad gäller omfattning och hur den påverkar barnets vardag, trygghet och utveckling.

Målkonflikten handlar därmed inte enbart om hur många barn som påverkas, utan också om vilka barn som påverkas och vilka konsekvenser förändringarna får för deras möjligheter till likvärdig utbildning och goda uppväxtvillkor. I detta ligger ett ansvar att beakta barnets bästa i ett bredare perspektiv, där hänsyn tas till både nuvarande och långsiktiga konsekvenser för barn i kommunen.

Ytterligare en målkonflikt handlar om tidsperspektiv. Alternativ som innebär förändringar kan medföra negativa konsekvenser på kort sikt, exempelvis i form av oro och omställning, men samtidigt skapa bättre förutsättningar på längre sikt. Icke-alternativet innebär stabilitet på kort sikt, men riskerar att förstärka befintliga utmaningar över tid.

Sammanfattningsvis innebär detta att bedömningen av barnets bästa kräver en avvägning mellan olika värden, där olika alternativ prioriterar olika aspekter.

7.3 Särskilt berörda grupper

Analysen visar att vissa grupper av barn påverkas i högre grad än andra, och att konsekvenserna varierar beroende på vilket alternativ som genomförs.

Yngre barn påverkas särskilt i alternativ som innebär tidiga skolbyten eller längre resvägar, då de i högre grad är beroende av stabila relationer, närhet och trygga miljöer i vardagen. Yngre barn är även extra beroende av sina vårdnadshavare, eller andra vuxna, för att ta sig mellan målpunkter. Äldre barn är också i behov av stöd från vuxna, men har många gånger större möjligheter att själva gå, cykla eller åka buss.

Barn i behov av särskilt stöd, inklusive barn i anpassad skola, påverkas av hur väl tillgången till elevhälsa, specialpedagogiska insatser, kontinuitet och anpassade lärmiljöer kan säkerställas. Alternativ som innebär en koncentration av resurser kan stärka dessa förutsättningar, medan en mer utspridd organisation kan innebära utmaningar i att tillgodose behoven likvärdigt. För barn i anpassad skola kan organisatoriska förändringar få särskilt stor betydelse, då många är beroende av specialiserad kompetens, anpassade miljöer och kontinuitet i personal och sammanhang.

Barn i socioekonomiskt mer utsatta områden påverkas särskilt av förändringar i tillgång till verksamhet, stöd och elevsammansättning. I vissa alternativ sker riktade förändringar i dessa områden, vilket kan innebära både möjligheter och risker beroende på hur förändringarna genomförs.

Barn i landsbygdsområden påverkas främst av förändringar i resvägar och tillgång till verksamhet. Alternativ som innebär avveckling av mindre enheter kan leda till längre resor och förändrad vardag, medan alternativ som behåller fler enheter kan bidra till kontinuitet men samtidigt innebära begränsningar i tillgång till resurser och stöd på längre sikt.

Sammantaget innebär detta att konsekvenserna inte fördelas jämnt mellan barn, utan att vissa grupper påverkas mer och på olika sätt beroende på vilket alternativ som genomförs.

7.4 Förutsättningar och kompensatoriska åtgärder

Oavsett vilket alternativ som genomförs finns ett behov av att vidta åtgärder för att minska negativa konsekvenser för barn. Hur eventuella förändringar genomförs är av stor betydelse för vilka konsekvenser de får i praktiken.

En central utgångspunkt är att barn och unga ges möjlighet till delaktighet i genomförandet av förändringar. Det gäller särskilt de barn som påverkas mest av en förändring, exempelvis vid skolbyten, förändrade resvägar eller omorganisation av verksamheter. Barns erfarenheter och synpunkter kan bidra till mer träffsäkra lösningar och minska negativa konsekvenser.

Det är även viktigt att involvera vårdnadshavare i planering och genomförande, särskilt i frågor som rör barns trygghet, vardag och praktiska förutsättningar.

Åtgärder som kan bidra till att minska negativa konsekvenser av en förändring inkluderar att:

- säkerställa trygga och välplanerade övergångar vid skolbyten, med fokus på relationer, kontinuitet och mottagande i nya grupper
- ge barn möjlighet att påverka sin nya skolmiljö, exempelvis genom att önska klasskamrater eller delta i utformning av nya grupper och den fysiska skolmiljön
- säkerställa stabila relationer till vuxna, särskilt för yngre barn och barn i behov av stöd

- säkerställa tillgång till elevhälsa, specialpedagogiskt stöd och anpassade lärmiljöer
- organisera verksamheten så att studiero och kvalitet i undervisningen upprätthålls även under omställning
- särskilt beakta barn i socioekonomiskt utsatta områden och säkerställa att förändringar inte försämrar deras tillgång till stöd och utbildning
- beakta barns resvägar, trafiksäkerhet och vardagliga förutsättningar
- särskilt säkerställa att förändringar som berör barn i behov av särskilt stöd, inklusive barn i anpassad skola, genomförs så att kontinuitet, tillgång till specialiserad kompetens och anpassade lärmiljöer inte försämras.

För barn som får längre resvägar är det särskilt viktigt att deras perspektiv tas tillvara i frågor som rör skolskjuts, schemaläggning och skoldagens utformning, för att minska påverkan på återhämtning och fritid.

Det är även viktigt att skapa goda förutsättningar för fritid, återhämtning och deltagande i aktiviteter, i relation till hur barns vardag påverkas av förändringarna.

Hur förändringar genomförs kommer att ha stor betydelse för hur barn påverkas i praktiken. Genom ett medvetet genomförande, där barns perspektiv beaktas och särskilt berörda grupper uppmärksammas, kan negativa effekter begränsas och positiva effekter förstärkas.

Källor

Adolfsson, C.-H. (2014). *Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan: En forskningsöversikt*. Linnéuniversitetet.

Cedering, M. & Wihlborg, E. (2020). *Village schools as a hub in the community – A time-geographical analysis of the closing of two rural schools in southern Sweden*. Journal of Rural Studies, 80, 606–617.

Nybro kommun (2025). *Barnkonsekvensanalys gällande förskole- och skolstruktursutredning*. Bilaga LÄN-2024-880.

Nybro kommun (2025). *Skolstrukturutredning (Kommunplaneuppdrag 2025)*.

Skolverket (2025). *Segregation och likvärdighet i förskolan*.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) (2026). *Tillgängliga lärmiljöer i grundskolan*. Studiepaket NPF.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) (2018). *Om sambandet mellan skolstorlek och utbildningsresultat*.

Svenskt Näringsliv (2022). *Stora skillnader i skolkvalitet – en geografisk kartläggning av förädlingsvärden i matematik*. Författare: Gabriel Heller-Sahlgren.